

KIWI, HET DIPLOMATENKLASJE VAN DE WATERSECTOR

TEKST KEES JAN VAN KESTEREN | BEELD ISTOCK E.A.

Sinds begin dit jaar worden waterschapsmedewerkers opgeleid om mee te werken aan Blue Deal-projecten binnen het internationale leerprogramma KIWI. Dit 'diplomatenklasje van de watersector' kent 20 deelnemers. "Aard en omvang van de Blue Deal maken dat de waterschappen moeten investeren in capaciteit en professionaliteit bij internationaal werk."

Het leerprogramma KIWI (Kennismakings- en Introductieprogramma Waterschappen Internationaal) is een initiatief van het Nederlandse Waterschapsbank Fonds. Tot 2018 was het NWB Fonds de belangrijkste co-financier van internationale projecten van waterschappen. Sinds de start van de Blue Deal, het programma van de waterschappen om tot 2030 20 miljoen mensen wereldwijd toegang geven tot voldoende, schoon en veilig water, is daar verandering in gekomen. De Blue Deal wordt betaald met geld van de ministeries van Buitenlandse Zaken en Infrastructuur en Waterstaat. Met de projecten helpen de waterschappen regionale of nationale waterbeheerders bij het versterken van goed waterbeheer. Omdat de projecten een langere looptijd kennen, is er de komende jaren een grote behoefte gekwalificeerde mensen.

Veranderende rol

"Onze rol veranderde daarmee. Geld was niet meer het issue." Zo schetst Bert van Boggelen, directeur van het NWB Fonds, de situatie anderhalf jaar geleden. Tegelijkertijd zag hij dat er, naast de programmafinanciering van

K

uit de ministeries, meer nodig was om de Blue Deal tot een succes te maken. "Er lag dus werk genoeg voor ons", meent hij. "Vooral als facilitator om internationaal werk te versterken." Daarom investeert het vermogensfonds tegenwoordig in de ondersteuning van de internationale samenwerkingsprojecten. Daarvoor heeft het in 2006 opgerichte vermogensfonds jaarlijks circa 800.000 euro per jaar te besteden. "Wij richten ons op het opleiden van getalenteerde waterschapsmedewerkers", vertelt Van Boggelen. "Daarnaast willen we helpen om de communicatie rondom internationale waterschapsprojecten te versterken. Dat is met name van belang voor waterschappen om hun eigen achterbannen, denk aan waterschapsbesturen en de belastingbetaler, mee te nemen en draagvlak te behouden voor internationale projecten."

De internationale projecten van waterschappen werden tot nu toe vooral gedragen door een kleine groep waterschapsmedewerkers en bijvoorbeeld *Yeppers*, jonge professionals die 1 of 2 jaar internationale ervaring op doen in de watersector. "Dat zijn zonder uitzondering bevoegen mensen, die zich echt met deze projecten identificeren. Maar het blijft wel beperkt tot een klein cirkeltje of een groep externen," zegt Jasper Luiten. Volgens de programmamanager bij het NWB Fonds en coördinator van het KIWI-programma is dat mede de reden dat internationaal werk de afgelopen jaren een nauwelijks zichtbare activiteit van waterschappen was. Met de komst van de Blue Deal heb-

'KIWI's hebben een unieke positie omdat ze internationaal rond kunnen kijken en overal contacten op kunnen doen'

Bert van Boggelen

Jasper Luiten

ben waterschappen zich voor langere termijn geïnteresseerd aan projecten die veel groter zijn dan voorheen. Luiten verwacht dat het werven van mensen en het opzetten van KIWI het internationale werk zichtbaarder kan maken. "Uiteindelijk gaat het om de vraag er vanuit de waterschappen voldoende menskracht en expertise beschikbaar hebben om het werk professioneel uit te kunnen blijven voeren. Het is belangrijk om tijdig te beginnen met het trainen en begeleiden van waterschappers."

Diversiteit

Het idee voor een internationale opleiding werd door alle waterschappen omarmd. De animo onder hun medewerkers om mee te doen was groot. Uit de circa 60 kandidaten koos de selectiecommissie een groep van 20 deelnemers. "Diversiteit stond daarbij voorop", zegt Van Boggelen. "We wilden een mooie mix in alle opzichten: functie, leeftijd, achtergrond. Per waterschap hebben we een deelnemer gekozen. De samenstelling van de groep is belangrijk omdat we natuurlijk ook willen dat de deelnemers van elkaar kunnen leren." Het KIWI-programma is ook opgezet om waterschappen te helpen bij het inbedden van hun internationale werkzaamheden in de eigen organisaties. Dit om de projecten professioneler uit te kunnen voeren en om de eigen organisatie te versterken. "De aard en omvang van de Blue Deal en het feit dat internationale samenwerking altijd in ontwikkeling is, maken dat organisaties moeten investeren in capaciteit en profes-

sionaliteit", zegt Van Boggelen. "KIWI biedt daarvoor een basis." "Investeren in capaciteit en professionaliteit is niet alleen een voorwaarde om internationale projecten professioneel uit te kunnen voeren, maar ook voor de waterschappen zelf van belang," vervolgt hij. Van Boggelen is ervan overtuigd dat internationale werkzaamheden, mits een erkend en vaststaand onderdeel van het waterschapswerk, de waterschappen kunnen helpen hun arbeidsmarkt-vraagstuk op te lossen. "Het is geen geheim dat de waterschappen door de demografische ontwikkelingen op korte termijn een redelijk grote behoefte krijgen aan nieuwe mensen. De kans op internationaal werk maakt je een aantrekkelijk werkgever. En je krijgt er ook iets voor terug. Internationale ervaringen maken mensen flexibeler en vergroten het probleemoplossend vermogen." Volgens hem kan de watersector nog een slag maken door internationale projecten minder eenzijdig te benaderen. "We komen daar niet alleen kennis brengen. Denk aan het droogte-vraagstuk. Terwijl we veel kunnen leren van ervaringen in andere landen. Binnen het KIWI-programma proberen we de deelnemers daarom niet alleen te stimuleren om de projecten met een open en frisse blik tegemoet te treden, maar ook om hun ervaringen te delen binnen hun eigen waterschap." >

Luiten liet zich voor de opzet van het KIWI-programma inspireren door het bekende diplomatenklasje van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het programma is opgezet als een leerwerktraject met een combinatie van praktijk en theorie. “De deelnemers bezoeken internationale projecten, bereiden missies voor en doen mee aan lesdagen. De lesstof gaat in op de inhoud van het internationale werk, met onderwerpen als governance en projectmanagement, en op de vorm. Er is bijvoorbeeld aandacht voor interculturele samenwerking. De opleiding duurt twee jaar en tijdens die periode vragen we een ureninzet van 300 uur.”

Tijdens het opleidingstraject trekt de groep intensief met elkaar op, onder andere tijdens de bezoeken aan internationale projecten. In verband met corona zijn een deel van die werkbezoeken tijdelijk uitgesteld,

‘De kans op internationaal werk maakt je als waterschap een aantrekkelijke werkgever’

maar het blijft de bedoeling dat ze later in het traject, in 2021, worden ingehaald. Luiten: “Juist de mogelijkheid echt ter plaatse ervaringen op te doen, is vanzelfsprekend een enorme meerwaarde. Dat horen we ook uit de ervaringen van enkele deelnemers die al wel de kans hebben gehad om naar het buitenland te gaan.”

Verbanden leggen

Van Boggelen noemt de KIWI’s pioniers en de netwerkfunctie van het KIWI-traject extreem belangrijk. “Ze hebben een unieke positie omdat ze internationaal rond kunnen kijken en overal contacten op kunnen doen. Dat is vooral relevant omdat er mijns inziens veel meer verbinding moet komen in de internationale projecten.”

“Natuurlijk hebben alle projecten eigen kenmerken”, vult Luiten aan. “Maar in de basis volgen alle projecten dezelfde processen. Omdat het internationaal werk in de waterschapswereld tot nu toe per project losstaand was georganiseerd, is daar nog veel te winnen. Dan hoeft immers niet bij elk project het wiel opnieuw uit te vinden. Sterker nog, je kunt projecten versterken door de verbanden te leggen.”

De opzet van het leertraject biedt de deelnemers de kans elkaar op natuurlijke en laagdrempelige wijze op te zoeken en dat ook na afronding van het klasje te blijven doen, denkt Van Boggelen. “Bij de meeste contacten tussen de verschillende waterschappen moeten de medewerkers vergaderen en het met elkaar eens worden. Dat hoeft hier niet. Hier kunnen ze samen leuke dingen doen. Dat is best bijzonder.” •

‘KENNIS MAKEN MET PROJECTEN, LEREN OVER CULTUREN EN NETWERKEN’

Sita Vulto, beleidsadviseur stedelijke waterkwaliteit bij De Stichtse Rijnlanden, en Rex Verkaik, HR-adviseur bij De Dommel, doen mee aan het KIWI-traject. Vulto had altijd al de ambitie om internationaal te werken. “De leergang is aantrekkelijk omdat ik bij meerdere projecten mee kan kijken en contacten te knopen met de mensen die al internationale ervaring hebben opgedaan.” In de KIWI-groep zitten mensen uit allerlei verschillende waterschapsdisciplines. “Dat levert hele interessante discussies op,” ervoert Vulto. “Juist omdat we vanuit een verschillende achtergrond met elkaar van gedachten kunnen wisselen.” Verkaik had altijd het beeld dat internationale projecten waren voorbehouden aan vakinhoudelijke specialisten. “Dit KIWI-traject hielp me eigenlijk de drempel

Sita Vulto

Rex Verkaik

over, omdat het ook heel veel gaat over het organiseren van het waterbeheer. Het fijne vind ik ook dat je niet meteen in het diepe wordt gegooid, maar begeleid wordt richting een professionele rol in het internationale werk.”

Digitaal

Het KIWI-programma kent een andere opzet dan gepland. Bijeenkomsten zijn digitaal en alle Blue Deal reizen zijn voorlopig opgeschort. Vulto en Verkaik konden nog voor de lockdownmaatregelen een project bezoeken. In Colombia was Vulto bij een project over het monitoren van de waterkwaliteit in de Maria Magdalena-rivier. “Dat was niet toevallig dat ik bij dit project aan mocht haken. Het monitoren van waterkwaliteit is mijn vakgebied. Dat kwam goed van pas,

want tijdens het bezoek kon ik als volwaardig missielid functioneren. Daar was ik erg blij mee.”

Ook Verkaik kon ervaringen uit zijn eigen vakgebied inbrengen bij het project in Mozambique dat hij bezocht. “Mensen hadden wat schroom om zich uit te spreken, zeker als hun leidinggevendenden erbij waren. Terwijl we hun input hard nodig hadden. Het is fijn om mee te werken aan een veilige omgeving waar mensen zich uit durven spreken.”

Dat er voorlopig geen Blue Deal-projecten bezocht kunnen worden, biedt volgens Verkaik en Vulto ook kansen voor het programma. Vulto: “Al die projecten zoeken een manier om – ondanks de afstand – toch meerwaarde te creëren. Ik zou het heel leuk vinden om daarbij betrokken te worden.”